

సమాచార విభాగం, కేంద్రీయ కార్యాలయము
 ఎస్ఎస్ మార్గ్ .బి., ముంబాయి-400001
 ఫోన్ :91 22 2266 0502/ ఫ్యాక్స్ :91 22 2266 0358

భారతీయ రిజర్వు బ్యాంకు
 RESERVE BANK OF INDIA
www.rbi.org.in

అక్టోబర్ 09, 2020

గవర్నర్ యొక్క ప్రికటన - అక్టోబర్ 9, 2020

జూన్ 2016 లో స్థాపించబడిన ద్వైత వాణిజ్య వాణిజ్య చట్టం పరిధి క్రింద ఇరవయ్యైదవ సందర్భంలో (25th); డాక్టర్ అషీమా గోయల్, ప్రొఫెసర్ జయంతి ఆర్. వర్మ మరియు డాక్టర్ శశాంక భండారీ (ఎక్స్‌టర్నల్ మెంబర్లు) కౌత్తగా నాయకత్వంలో ద్వైత వాణిజ్య కమిటీ (ఎంపీసీ-MPC) తన తొలిసమావేశం అక్టోబర్ 7, 8 మరియు 9, 2020 తేదీలలో కలిసింది. ముందుగా నూతన సభ్యులకు సహాగతం పలుకుతున్నాను మరియు భారత పరపతి వాణిజ్య వ్యవస్థాపనచేయడంలో ఇంకా దాని నిర్వహణకు వారు అందిస్తున్న అమూల్య సేవలకు, వారికి నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. ఈ సందర్భంగా, భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకు లోని మా టీం లకు వారి వాణిజ్యోత్పత్తి మద్దతు ఇంకా లాజిస్టిక్ సహాయసహకారానికి ధన్యవాదాలు తెలుపడానికి కూడా ఈ అవకాశాన్ని వానియోగించుకుంటున్నాను.

2. దేశీయ మరియు అంతర్జాతీయ స్థూల ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక స్థితిగతులను ఎంపీసీ వాణిజ్యోత్పత్తి మరియు హాలస్ రేటును 4.00 శాతం వద్ద ఎటువంటి మార్పు లేకుండా ఉంచేందుకు ఏకగ్రీవంగా ఓటు వేసింది. రాబోయే కాలంలో ద్వైత వాణిజ్యోత్పత్తి ను అనుకున్న టార్గెట్ లో ఉంచేందుకు, ఆర్థిక పరిస్థితి మేద కరోనా-19 ప్రభావం నుండి ఉపశమనం తో పాటు, నిలకడతో వృద్ధిని పునరుద్ధరించడం కోసం ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో, మరియు వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలోనూ అవసరమైనంతమేరకు సర్దుబాటు ధోరణి నే కౌన్సిల్‌లో MPC నిర్ణయించింది. మార్జిన్ల స్టాండింగ్ ఫాస్టిటీ (MSF)

మరియు బయోంకు రోట్లు ఎటువంటి మార్పు లోకుండా 4.25 శాతం వద్ద ఉన్నాయి. రోవర్స్ రోట్ మార్పేమీ లోకుండా 3.35 శాతంగా ఉన్నది.

3. ఈ సందర్భంగా ఆర్థిక వ్యవస్థ స్థితిగతులను క్లుప్తంగా సమీక్షిస్తాను. ఈ మహమ్మారి అధిగమించడంలో మానవజాతి సామర్థ్యాన్ని ధృఢంగా నమ్ముతూ ఎల్లప్పుడూ ఆశావాదీగా ధైర్యంతో ఉంటాను. గత కొద్ది నాలలుగా **COVID-19** ప్రపంచవ్యాప్తంగా తన ఉగ్ర ప్రతాపాన్ని చూపాడుతున్నప్పుడు, తోరుకుంటామని మనం ఆశపడడం ఒక హాస్యం. మధ్యలో మిణుకుచున్న దీపం ప్రస్థానం గోచరించవచ్చు. కడు దుర్భరస్థితి లో కూడా రాబోయే రోజులు బాగుంటాయని ఆశించడం సహజం. నా వీక్షణిస్తున్న ప్రస్థానాల సూచిస్తున్నది. అత్యంత దూరదృష్టి గల మన మార్గ రూపకర్త **A.P.J** అబ్దుల్ కలాం ఇలా ఉద్ఘోషించారు: “ మీ కలలు నాజీవాలంటే, ముందు మీరు కలలు కనాలి.... “మీ కల అనేది నాదేరలో చూసేది కాకూడదు, ఎలాగుండాలంటే అది మీకు నాదేర పట్టణాన్ని వకూడదు”.

రోకవరీ దేశంగా ముందడుగులు

4. 2020 సంవత్సరం ద్వితీయ త్రైమాసికం లో ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ కుప్పకూలిన తరువాత, అంతర్జాతీయ ఆర్థిక కార్యకలాపాలు తృతీయ త్రైమాసికం నుంచి క్రమానుగతంగా తోరుకుంటున్నట్లుగా తలుస్తూన్నది; అయితే దేశాల మధ్య వీటిలో అసమానత కొనసాగుతున్నది. తయారీ రంగం, కార్మిక మార్కెట్లు మరియు రిటైల్ అమ్మకాలలో పొరుగుదల వల్ల కొన్ని దేశాలలో రోకవరీ మార్పుగాను, మిగతా కొన్ని దేశాలలో పైకొస్తున్నకాంత ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్లు అన్-లాక్యోంగ్ మరొగతినో నోరొధించడం లోదా ఆంక్షలు తొరగి ప్రవేశపెట్టడానో దారితీసి, రోకవరీ ఎదుగుదలకు నోరొధకం అయ్యాయి. పొట్టుబడులు తొరగమనలలో ఉన్నాయి, మరొకక వనీయోగం

మరియు ఎగుమతులలో ఎదుగుదల మౌదలయ్యింది. అనేక దేశాలలో భారీ పాలనీ మద్యం వలల కోషణత వేగం నీరొధించబడి; ఉపాధి, కుటుంబ ఆదాయం మరియూ వ్యూహాలకు కొంత ఊతం లభించింది. ఆర్థిక పరిస్థితులు సామ్యంగా కొనసాగుతున్నాయి.

5. మహమ్మారినీ ఎదుర్కొనే పోరులో భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ నీరణయాత్మక దశలోకి ప్రవేశిస్తోంది. COVID మార్వ స్థాయిలకు సంబంధించి, అనేక హై-ఫ్రీక్వెన్సీ గణాంకాలు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పాక్షకు రంగాలలో సంకుచితవం సడలిందనీ మరియు వృద్ధి సంకేతాలు పొటమమరిస్తూన్నాయనీ సూచించుతున్నాయి. వీరాలజ్లోకి వాళ్ళకుండా ఉన్న సమయాననీ దృష్టిలో యుంచుకొని నేను వాటినీ ఈ ప్రకటనకు అనుబంధం లో పొందుపరుస్తున్నాను. అందుతున్న సూచనలనీ పరకారం, 2020-21 ప్రథమ త్రైమాసికం లో సంకుచితవం పట్టు బాగా సడలుతున్నది. దేశవ్యూహంగా అచలనంగా యున్న కోరియాశీల కోస్-లోడ్ వంతులందు వాండీ జీలుగులు గోచరించుతున్నాయి. ప్రాణాంతక వైరస్ బీగినీ నుండి వడివడిదేశలో రౌండ్వ దశ సంభవాననీ నీరొధిస్తూ, COVID మార్వ స్థితి వృద్ధి పధాననీ మనరుద్ధరించడానీకి భారత ప్రవసననదధంగా ఉంది.

6. ఇటువంటి వాతావరణం లో, దృష్టిని ఇమడు కట్టడి మార్గం నుండి మనరుద్ధరణ వైపు మళ్ళించాలి. మహమ్మారీకి చొదరకుండా గోరొమ్ణ ఆర్థిక వ్యవస్థ స్థితిస్తాపకంగా కనీసీస్తున్నది. ఖర్చు లో నాటలు కోరితం ఏడాది (ఎకరాలలో) వీరొణాననీ దాటాయీ. అలాగే రీజర్వాయర్ లావాలస్ సాఖ్యవంతంగా ఉండడంతో పాటు నేల తడి తగినంతగా పొరగడం రబీ సీజన్ దృక్పథంను ఆశావంతం చేశాయి. 2020-21 లో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి మరో రికార్డును అధిగమించనున్నట్లు ముందస్తూ అంచనాలు సూచిస్తున్నాయి. మహాత్మా గాంధీ జాతీయ గోరొమ్ణ ఉపాధి హామీ చట్టం (ఎంఎన్ఆర్ఐ) కింద ఉద్యోగాల కల్పన గోరొమ్ణ ప్రాంతాలలో ఆదాయాలను, ఉపాధులను పొందించింది. ఈలోగా, వలస కార్మికులు

పట్టణ ప్రాంతాలలో పనికి తీరిగో వస్తున్నారని, ఇంకా ఫ్యాక్టరీలు మరియు నీరమాణ కార్యకలాపాలు తీరిగో ఊపిరి పొసుకుంటున్నాయో. ప్రస్తుతం వర్షాధార వనీయోగం మరియు జనాభా రాకపోకల మూలంగా ఇదో ప్రస్ఫుటమౌతున్నది. ఇక నగరాలలో, ట్రాఫిక్ రద్దీ శరవేగంతో ప్రస్తుతం; ఆన్లైన్ వాణిజ్యం మరగతలో ఉంది; ఇంకా ప్రజానీకం కార్యాలయాలకు తీరిగో వస్తున్నారని. జాతీ చీతతప్పితో అధికారం మరియు నీరాశల నుండి ఆత్మవశవాసం మరీ ఆశల పైమ మళ్ళుతుంది.

7 ఈ ఆశావాదం కొంత, ప్రజానీకం అంచనాలవల్ల వాలుగులకో వస్తుంది. ఆర్బిఐ సర్వే యొక్క సప్టెంబర్ 2020 రౌండ్ లో, కుటుంబ ద్రవ్యోల్బణం అంచనాలు, రాబోయే మూడు నాలలో ద్రవ్యోల్బణం స్వల్పంగా తగ్గుతుందని సూచిస్తున్నాయో, సరఫరా సంకళ్ళు సడలు తున్నాయనదానో ఇదో సంకేతం. 2020-21 నాలగవ త్రైమాసికం నాటికి ద్రవ్యోల్బణం లక్ష్యానో దగ్గరగా చేరుకుంటుందని మా అంచనాలు సూచిస్తున్నాయో. సప్టెంబర్ లో నీ సర్వేహించబడిన మా ఇతర సర్వేల వల్ల కూడా ఏడాది ముందస్తులలో సాధారణ ఆర్థిక ప్రస్థితులు, ఉపాధి మరియు ఆదాయాల పై వనీయోగదారల వశవాసం బాగా దృఢంగా ఉన్నట్లు తీలింది. వ్యాపార ప్రస్థితో ద్రవ్యోత్పత్తి త్రైమాసికం లో మౌత్తమీద కుదలయినా, ఇదో ప్రధమ త్రైమాసికం కనీషట స్థాయి కంటే పైకే ఉన్నది. వ్యాపార ప్రస్థితులు, ఉత్పాదకత, ఆర్డర్ల సరళి, ఉపాధి అవకాశాలు, ఎగుమతులు ఇంకా సామర్థ్య వనీయోగత వీటన్నోటో భావకాలప అంచనాలు మౌత్తంగా ఆశావంతంగా ఉన్నాయో.

8. కౌత్తగా ఆర్డర్లు మరియు ఉత్పాదకత లో ఎదుగుదల వీటి ప్రారణ మదదతుతో తయారీరంగంలో ధరల సర్థాయక సూచి

(పోయంబి-PMI) జనవరి 2012 నుండి అత్యధికంగా 56.8 కు పోరిగింది. సేవలరంగం లో పోయంబి-PMI సాఫ్ట్‌వేబర్ లో 49.8 వద్ద సంకోచంగానే ఉంది, అయితే ఈ సూచీ ఆగస్ట్ లో 41.8 నుండి పోరిగింది. మనయోక్త వృద్ధి పోరొజొక్ష్షన్లలో ఈ అంచనాలు ఇమీడున్నాయో ఇవో, GDP లో వృద్ధి తన సంకోచం స్థితో నుండి బయటవడి నాలగవ తోరైమాసొకొనొకల్లా సొనుకొలంగా మొరవచొనొ సొచొస్తున్నాయో.

9. చైతన్యం (రొకవరొ) సోవరొపం మొద పోరసోతుతం చరొచ జరుగుతోంది. ఇదొ V, U, L, లొదొ W లొ ఉంటుందొ? ఇటొవల, రొకవరొ K- రొపంలొ ఉంటుందనొ కొడొ పోరసోతొవొచడం జరిగొంది. నొ దృష్టొలొ, ఇదొ తోరొ-సోపొడొ రొకవరొ ముఖొయంగా, పోరతొ రంగంలొను ఉన్న వొసోతవొకతల ఆధొరంగా వొవొధ రంగొల పొరొగతులలొ తొడొలు ఉండవచొ. మహొమొరొ తొవోరంగా ఉన్నపొమొడు సోథొసోతొపకంగా ఏ రంగొలున్నాయొ, అవొ తోవరొతంగా కొలుకొవడంలొ తమ ఖొతొను మునుముందుగొ (ఓపొనొంగొ దొ అకొంటొ) తొరుసోతొయొ. వోయవసొయం దొనొ అనుబంధ కారొయకలొపొలు; వొడుక బొగున్న కన్సోయొమరొ గొడొసో, దొవొచకొర వొహనొలు, రవొణొ వొహనొలు మరొయు లోరొకొటొరొలు; మందులు మరొయు ఔషధొయ సంసోధలు, మరొయు వొదొయదుతోపతోతొ, ముఖొయంగా మనరుదొధరణొయ ఇంధన శకొతొ లొంటొవొ ఈ మొదటొ రకం లొకొ వసోతొయొ. ఇటువంటొ పొకొకు ఏరొయొలలొ కొతొతొగొ పొటొటుబడుల పోరవొశం కొసం సంసోకరణల వలొల కొతొతొ కొతొతొ మొరొగొలు తొరవబడొడొయొ, ఇవొ వోయవసొయమొరొకొటొంగొ, దొనొ అనుబంధంగా శొతల గొడొడంగొకరణ; రవొణొ మరొయు పోరొసొసొంగొ; కారొమొక చటొటొలలొ మొరొపొలు ఇంకొ టొకొల ఉతోపతోతొ మరొయు పంపొణొ కొహొసొటొ నొ స్పొష్టొంచడం లొంటొవొ.

10. నొమొమదొ నొమొమదొ గొ తమ కారొయకలొపొల ఉచొచసోథొకొ చొరొవొ, తోవరొతంగా కొలుకొనొ రంగంలొనొ రొండవ రకం

(స్ట్రాక్చరైజ్డ్ ఫామర్). ఇక మూడవ రకం లో చిరవో అంకం చివరలో తోరుకునో (స్ట్రాగ్ ఓవర్లలో) ఆర్థిక పరిస్థితునో చివరకు ఒడ్డున చిరచివో. సామాజిక దూరం హాటింపు మరియు స్పర్శ తప్పనసరి (కాంటాక్ట్ ఇంటెన్సివ్) వల్ల తీవ్రంగా నష్టపోయిన రంగాలు ఈ క్లోవలకో వస్తాయో.

11. సెప్టెంబర్ 2020 లో వివిధ హై-ఫ్రిక్వెన్సీ సూచికలలో మొదలైన కౌద్-రొకవర్ 2020-21 ద్వితీయార్ధానాకలలా, ఆర్థిక కార్యకరమాలలో అన్-లాక్ంగ్ మరోగతి తో మరింత పంజుకుంటుంది. వ్యవసాయం దాని అనుబంధ కార్యకలాపాలు గ్రామీణగ్రామీణీ ధృడంగా చేయడం ద్వారా పునరుజ్జీవనానాకో దారితీస్తాయో. 2020-21 తృతీయ త్రైమాసికంకలలా తమ సామర్థ్యం వనీయోగం తప్పిపోలుతుందనో తయారీ సంస్థలు భావీతుననాయో, అలాగే తృతీయ త్రైమాసికం మొదలుకొనో, కార్యకలాపాలు కొంతవరకు గాడిన పడతాయనో ఆశీతుననాయో. ప్రివేట్ హాటలుబళ్ళు మరియు ఎగుమతులు రెండూ స్తబ్దుగా ఉంటాయో ఎందువల్లనంటే అంతర్జాతీయంగా గ్రామీణీ ఇంకా బలహీనంగానే ఉంది. 2020-21 సంవత్సరం మత్తనానాకో తీసుకుంటే రీయల్ జీడీపీ లో వృద్ధి, నష్టభయం తరీగే దీశ వైపుగా, (-) 9.5 శాతం వద్ద ప్రితీకూలంగా ఉంటుందనో అంచనా వేయబడింది. ఒకవేళ వృద్ధి గనుక ఇమడుననట్లు స్థిరంగా నీలిస్తే, మరింత వేగంతో బలం పంజుకోవడం సాధ్యపడొచ్చు.

ఫైనాన్షియల్ మార్కెట్ మార్గదర్శనం

12. గత కౌద్-రొకవర్ వారాలుగా ఒకప్రకక ఆర్బిఐ యొక్క రుణ నిర్వహణ (డెబ్ట్ మేనేజ్మెంట్) మరియు ద్వివ్య సంబంధిత కార్యకలాపాల మార్వనోద్దేశ్యం, వీటికో సంబంధించీ మార్కెట్ అంచనాల రూపు కౌద్-రొకవర్ వాడిగా ఉంది. ఈ సమస్యలను క్షుణ్ణంగా ప్రిక్షరీంచడానాకో నేను ఈ అవకాశాననో ఉపయోగించుకోవాలనో అనుకుననాను, తద్వారా మార్కెట్ భాగస్వాములు మరియు ఆర్బిఐ ఉమ్మడిగా అంచనాలను

బోర్డు వేసుకుంటారు, తద్వారా మార్కెట్లో స్థితిగతులు క్రమబద్ధీకరించబడతాయి.

13. ఫైనాన్షియల్ మార్కెట్ల అభివృద్ధి మరియు నోర్వహణ ఇంకా పబ్లిక్ డెబ్ట్ నోర్వహణ వాధులు నోర్వహించడంతోపాటు మానోటరీ పాలసీ అథారిటీగా రిజర్వ్ బ్యాంకు, మార్కెట్లు మరియు ఆర్థిక సంస్థలు సజామంగా నడవడం, ఫైనాన్సింగ్ కోషీగతులను సడలించడం మరియు వ్యవస్థపరంగాను లక్ష్యపరంగాను ద్రవ్యలభ్యత ఉండేటటు చూడడంపై తన దృష్టిని పోరధానంగా కేంద్రీకరించింది. ద్రవ్య వాధానం వల్ల కలిగిన ప్రభావాలు సున్నతంగాను, నొరంతరాయంగా ప్రసరణ చేయడంలను ఇంకా కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మార్కెట్ రుణాలు సేకరింపు కార్యక్రమాలను అంతరాయం కలిగించని రీతిలో భారంగా కాకుండా మారతీ చేయడానికి ఈ దృష్టి ముఖ్యం. ఫిబ్రవరి 2020 నుండి, ఆర్బిఐ ఈ దశలలో పలు చర్యలు తీసుకుంది. మార్కెట్ భాగస్వాములకు ద్రవ్య లభ్యతను మరియు సులభతర ఫైనాన్సింగ్ పరిస్థితుల పరంగా భరోసా ఇవ్వడానికి అవసరమైన తదుపరి చర్యలను చేపట్టడానికి ఆర్బిఐ సిద్ధంగా ఉంది

14. 2020-21 సంవత్సరానికి మార్కెట్ బారోయింగ్ ప్రోగ్రం హాచుగాఉన్నప్పటికీ, ఆర్బిఐ ఈ సంవత్సరం ప్రదమార్థం వరకు కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మార్కెట్ ఋణాల జారీలను సజామంగా నోర్వహించింది. 2020-21 ప్రథమ అర్థభాగంలో, 5.82 శాతంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న రుణాల సగటు వ్యయం, గత 16 ఏళ్లలో అతి తక్కువ. అలాగే కేంద్రం యొక్క సెక్యూర్టీ బకాయిల యొక్క సగటు పరిపక్వత (మౌచూరిటీ) కూడా చాలా ఎక్కువే ఉన్నది. 2020-21 సంవత్సరంలో ఇంకా మిగిలియున్న, కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల ఋణ జారీ కార్యక్రమం ధర మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వం వషయంలో రోజీ పడకుండా అంతరాయం కలిగించని రీతిలో మారతీమతుందని ఆర్బిఐ హామీ ఇచ్చింది. ఈ లక్ష్యయానని సాధించడానికి, కేంద్రం యొక్క చేబదుళ్ల (వన్స్ అండ్ మన్స్ అడ్వన్సులు - డబ్ల్యూఎంఎ) పరిమిత

గతం ఏడాది ద్వితీయార్థంలో ₹ 35,000 కోట్లతో పోలిస్తే , ₹ 1.25 లక్షల కోట్లుగా ఎక్కువగానే ఉంచబడింది. అదేవిధంగా, 2020-21 ప్రధమార్థంలో 60 శాతం వరకూ ప్రాగ్న రక్షణల చేబదుళ్ల (వేస్ అండ్ మేన్స్ అడ్వనాస్సులు - డబ్బియూఎంఏ) ప్రామాత్రి మరో 6 నాలల కాలానాకి మార్చి 31, 2021 వరకు పొడిగించబడింది.

15. ఈ రోజు ప్రకటించిన ద్వయ విధాన వైఖరికి అనుగుణంగా, ఆర్బిఐ సానుకూల ద్వయ లభ్యతను కనసాగోస్తుందని మరీయు మార్కెట్ కార్యకలాపాలను టెట్-రెట్ మరీయు ప్రత్యేక బహిరంగ మార్కెట్ కార్యకలాపాల రూపంలో నర్వహిస్తుందని మార్కెట్ భాగస్వాములకు భరోసా ఇస్తున్నది.. మార్కెట్ భాగస్వాముల ప్రతిపందన ఆధారంతో, ఈ ఆక్షనల సైజు ₹ 20,000 కోట్లకు పంచబడుతుంది. ఈ చారవకు మార్కెట్ భాగస్వాములు సానుకూలంగా సపందీస్తారని భావిస్తున్నారు.

16. ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల (జి-సెక్) మార్కెట్లో, అంటే ప్రైమరీ మరీయు సెకండరీ మార్కెట్ వాగాల రెండింటిలోను, రాబళ్లు సానుకూలద్వయలభ్యత ప్రస్థితుల అమరిక దేశకు అనుగుణంగా పొందాలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఆర్బిఐ యొక్క విధాన ప్రమైన చర్యలు మరీయు కార్యకలాపాల ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే సానుకూల ఫైనాన్సింగ్ ప్రస్థితుల నుండి లబ్ధి పొందటానాకి, జి-సెక్ రాబడి రేఖను ప్రమాణంగా(బంచ్ మార్కెట్ గా) ఫైనాన్షియల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్లకు వాలగట్టే ఆర్థికమార్కెట్లవాగాలకు, ఇది చాలా ముఖ్యమైనది.

17. ఫైనాన్షియల్ మార్కెట్ సభిరత్వం మరీయు క్షరమబద్ధ ప్రాణామ రాబడి రేఖ ఈ రెండూ ప్రజల సొత్తు; మార్కెట్ భాగస్వాములు మరీయు ఆర్బిఐ ఉభయులూ వీటి భాద్యత ను

పంచుకోవాలి. మహమ్మారి నుండి ఉపశమనం పొందుటకై ఆర్థిక ఉద్యోగ అగత్యాల వల్ల మరీయు పన్ను ఆదాయాన్నో కోల్పోవడం వల్ల, 2020-21 సంవత్సరానికి హాచోంపు ఋణాలు సేకరించడం ఎంతైనా అవసరం. ఇదో సాక్షాత్తుంటేలు మౌండుగొండడంతో మార్కెట్లపై ఒత్తిడినివేధించినప్పటికీ, ఈ ఒత్తిడిలను అధిగమించేందుకు, ఫైనాన్షియల్ మార్కెట్లలో దోరవయతలమీనో హారదోలెందుకు మరీయు మార్కెట్ల కండ్లనను క్రమబద్ధీకరించేందుకు వేవేధనాలదోవారా అవసరమైనవేధంగా మార్కెట్ల కార్యకలాపాలను నోరవహించడానోకి ఆర్బిఐ సీదోధంగా ఉంది. మార్కెట్ల భాగస్వాములు వేశాల సమయస్ఫూర్తినో కలిగియుండో, దోరవయ వేధానం మరీయు పబ్లిక్ డోట్ల నోరవహణలలో ఆర్బిఐ నుండో వచ్చే సంతోలకు అనుగుణంగా పోరతీబించే బిడ్డింగ్ పోరవోతనను పోరదోశించాలి. మేము ఈ సంవత్సరం రౌండ్లో అరోధభాగం నకు సంబంధించిన మిగిలిన ఋణ సేకరణ కార్యక్రమానోకి సానుకూల పోషకారాలతో ఎదురుచూస్తూనాము; మార్కెట్లలో పోటినో అధిగమించే వేషయంలో రౌండ్లో అభిపోరాయం లోదనో గట్టిగా చోపవచ్చు.

18. ఈ సందర్భంలో, దోరవయలోబణ డైనమిక్స్ అంతరోలీనతగురించో ఇంకా దృక్పథంగురించో మా అంచనాను నోరదోశించడం సముచోతంగా ఉంటుంది. 2020 సంవత్సరానోకి ఏపోరోల మరీయు మే మోసాలను మనహాయోసోతో, హాడ్లైనో దోరవయలోబణం మోచో 2020 సోథాయోల నుండో పోరోగిందో మరీయు లక్ష్యం యోక్క లూలరనోస్ బోయోండ్ కంటే ఎక్కువగా ఉంది. మా అంచనా ఏమీటంటే ఇదో సపోటోంబర్-గురోతుగా ఉదోధ్యతంగానే ఉంటుంది, కానో Q3 మరీయు Q4 అంతానోకలోలా, క్రమంగా లక్ష్యం దరో చేరడంలో సుళువమతుంది. పోరధాన రంగాల సరఫరాలలో అంతరాయం మరీయు మోజీన్లు పోరగడం పోరధానంగా దోరవయలోబణం పోరగడానోకి కారణమనో మో వేశోలీషకుల అభిపోరాయం. సరఫరా సంతోళ్లు చేధించబడోతో, ఈ

బిగింపులు సడలిపోతాయి. గిరాకీ మూత్రతంగా సత్బద్ధుగా ఉంది, దీనికి ప్రధాన కారణం నీధుల అలభ్యత.

ఆహార ధాన్యాలు మరియు ఉద్యోగ ఉత్పత్తుల సరఫరా బాగా ముష్కలంగా ఉండే అవకాశాలు కనీసపునానా మరీయు వ్యవసాయానికి సంబంధించి దృక్పథం ఉజ్వజలంగా ఉంది. ముడిఆయిల్ ధరలు దరిదాపు-రేంజీ లోనే మననానా. ఇందువల్ల, MPC వరతమాన ద్రవ్యలోబణం మూమర సభోతి బహుకూదకాలమనీతలంచీ, వృద్ధిని ప్రోధి చేయడం మరియు COVID-19 యొక్క ప్రభావానానీ తగ్గించడంలొ ప్రధానంగా దృష్టి పాటాలనీ నీరణయించింది. MPC యొక్క తీరమానలొ పరీక్షానానాధంగా సరదుబాటు ధోరణి కానసాగింపును ముందుకు నడవడంలొ తగు సమయానానా అందించింది.

అదనపు చర్యలు

19. ఈ సేవధ్యంలొ, మరియు ఆర్థిక వ్యవసాధ మనరుద్రధరణకు ప్రోరణనావడానాకీ, ఈ రోజు కానానా అదనపు చర్యలు ప్రకటించబడుతునానా. ఈ చర్యల ఉద్యోగం (i) ఆర్థిక మార్కెట్లకు ద్రవ్య లభ్యతను పంచడం; (ii) క్రెడిట్ డిస్పానీనానా సంబంధనల పరీధిలోనే నీరదీషట రంగాలకు పరవతీసదుపాయం మారుగుపరచడానాకీ నీయంతరణ మదదతు (iii) ఎగుమతులకు ప్రోత్సాహానానా అందించడం; మరియు (iv) ఆర్థిక సమీకరణకు బాగాఊతమీవడాం మరియు సులభతర వాణిజ్యానానా ప్రోత్సాహించడానాకీ చాలాంపు వ్యవసాధ సేవలను ఆధునీకరించడం మూదలగునానా చేయడం .

(i) ద్రవ్యలభ్యత కోసం చర్యలు

(a) ఆన్-టయాప్ టూర్గూట్ లాంగ్-టర్మ్ రూప్ ఆపరేషన్ (టిఎల్టిఆర్ఓ- (TLTRO)

20. ఆర్బిఐ యొక్క ద్రవ్య సంబంధిత చర్యల దృష్టి ఇషుడు నీరదీషట రంగాలొ కార్యకలాపాలకు మనరుత్తేజం కల్పించి

వృద్ధాధిని పోరపోపించడం మోద ఉంది. దీని పోరకారం, హాలనీ రోపనో
 రోటుతో అనుసంధానంచబడిన ఫోలోటింగ్ రోటు వదోద మోతోతం ₹
 1,00,000 కోటిల వరకు మోడు సంవతోసరాల కాలపోమోతో వరకు
 టిఎల్టిఆర్ఓ లు నోరవహించబడతాయి. ఈ పథకం మోరచో 31,
 2021 వరకు అందుబోటులో ఉంటుంది మోయు ఈ పథకం
 పోరతోసోపందనను సమోక్షించిన అనంతరం ఈ మోతోతానోనో
 దానోతోపాటు కాలవోయవధినో పంచడానోకో సులభంగో మోరపాలు
 చోసో వోలుగో ఉంటుంది. ఈ పథకం కోరంద లభోయమైన
 దోరవోయానోనో బోయోంకులు కారోపగోరేట్ బోండ్లు,
 కమోక్షోయల్ పోపరోలు మోయు పోరతోయోక రంగాల సంబంధోత
 సంసోధలు జారో చోసోన నానో-కనోవరోటిబుల్ డోబోంచరోలలో
 ఉంచాలో, హోటిల్లో పోట్టుబడి సోపటోంబరో 30, 2020 నోటి
 బోయోంకులవరోమోతో సోధోయోకో పోబడియునోనో. ఈ రంగాలకు
 బోయోంకు రుణాలు మోయు అడోవానోసులను వోసోతరోంచడానోకో కూడా
 ఈ పథకం కోరంద లభోంచో లోకోవోడిటినో ఉపయోగోంచవోచు.
 అంతోకాకుండా, టారోగోటోడ్ లోంగో-టరోమో రోపనో ఆపరోషనోసో
 (టిఎల్టిఆర్ఓ మోయు టిఎల్టిఆర్ఓ-2.0 - **TLTRO & TLTRO**
2.0) కోరంద ఇంతకుమందు నోధులను పోందోన బోయోంకులు ఈ
 లోవాదోవోలను మోచోయోరోటికో ముందు రోవరోసో చోసో అవకాశం
 ఉంది. 2020-21 దోవోతోయోరోధంలో కోందోరం మోయు రోషోటిరాల
 రుణాల అవసరాలు మోయు రోకవరో బలోపోతం అయోనపోపడు, ఋణం
 కోసం డోమోండ్ పోరోగో అవకాశం ఉనోనందున అటోటి
 టిఎల్టిఆర్ఓలు దోరవోయతలోమో ఆటంకం ఒతోతోడికో
 తటోటుకుంటూ బోయోంకులు తమ కారోయకలోపాలను సజోమగో
 నోరవహించడానోకో వోలుగో ఉదోదోశోంచబడోడోయో. వోయవసోధలో
 దోరవోయత కాలసోనంత ఉండోలూ చూడటం దోనో లకోషోయం.

(b) హౌల్డర్ టు మౌచ్యూరిటీ (హౌచటిఎం-**HTM**) వాణిజ్యగంలలో చట్టబద్ధ దరవయ నష్పవత్త (ఎస్ఎల్ఆర్-**SLR**) హౌల్డింగ్స్

21. క్షరమబద్ధమైన మార్కెట్ పరిస్థితులను పాపాందొంచడానికి మరియు సానుకూలయమైన ఫైనాన్సింగ్ ఖర్చులను నిర్ధారించడానికి, సెప్టెంబర్ 1, 2020 వరకు లోదా ఆ తర్వాత మార్చి 31, 2021 వరకు సమకూర్చుకున్న ఎస్ఎల్ఆర్ సొక్యూరిటీలకు సంబంధించి రిజర్వ బ్యాంకు సెప్టెంబర్ 1, 2020 న హౌల్డర్ టు మౌచ్యూరిటీ (హౌచటిఎమ్) వర్గం క్షరింద పరిమితిని ఎస్డిటిఎల్లో 19.5 శాతం నుండి 22 శాతానికి పాంచంది. మార్చి 31, 2021 తరువాత ఎస్ఎల్ఆర్ సొక్యూరిటీలలో ఈ పాట్టుబడుల స్థితిగతుల గురించి మార్కెట్లకు మరింత ఖచ్చితత్వం ఇవ్వడానికి; సెప్టెంబర్ 1, 2020 మరియు మార్చి 31, 2021 మధ్య సమకూర్చుకున్న సొక్యూరిటీల కోసం 22 శాతంగా పాంచిన హౌచటిఎమ్ లిమిట్ సదుపాయాన్ని మార్చి 31, 2022 వరకు పాడిగించాలని నిర్ణయం చేయబడింది. **HTM** లిమిట్ నీ నిమిషమళంప పధంలో మార్వమ స్థాయి కి చేరడం కోసం, బ్యాంకులు **SLR** సొక్యూరిటీలలో పాట్టుబడి కి ప్లాన్ చేస్తాయని భావోస్తున్నారు.

(c) ఓపెన్ మార్కెట్ కార్యకలాపాల (ఓఎంఓ-**OMO**) నిర్వహణ - రాష్ట్ర అభివృద్ధి రుణాలు (ఎస్డిఎల్-**SDL**) లలో.

22. మన్నాక ధర సాకారం చేసి దరవయ లభ్యతను మారుగుపరచడానికి ప్రస్థుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఎస్డిఎల్లలో ఓపెన్ మార్కెట్ కార్యకలాపాలను (ఓఎంఓలు) ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాలని నిర్ణయించారు. సాకండరీ మార్కెట్ లో కార్యక్రమాలు దీంతో పారుగుతాయ్, అంతే గాకుండా ఎస్డిఎల్-**SDL** కు క్షందర ప్రభుత్వ సొక్యూరిటీల కు

మధ్య రోబడో తోడూలు తగ్గోపాతాయో. ఈ చర్య, దోంతోపూలు మార్యో 2022 వరకు HTM పోడోగోంప, వల్యల మార్యకూట్యల్యో ద్యరవ్య అలభ్యయత సడలుతుంద్య. మోత్యతంగో వ్యయవస్యథ నుండ్య ఈ యోడోద్య ప్యరభుత్యవ ఋణ సోకరణలు సజోమగో జరుగుతాయ్య.

(ii) ఏగుమతులకు మద్యదతు - ఏగుమతోదారుల ఆట్యోమ్యోట్యోక్

కూష్యన్-ల్యోస్యోట్యోంగ్య - సమ్యోక్ష

23. మహమ్మార్యో మూలంగో కుద్యోలయ్యన వ్యద్యోశ్యోగోరొక్యోవల్యల మన ఏగుమతులు బోగా ప్యరభోవోతమయ్యయ్యో. ఇటువంట్యో తరుణంల్యో, ఏగుమతోదారులకు ఏక్స్యోప్యోర్యోట్యోస్యో ప్యరొస్యోడ్యోస్యో వ్యషయంల్యో క్యోంత వ్యసులుబోటు కల్యోప్యోంచాల్యో, ద్యోనోవల్యల ఓవర్యోస్యోస్యో క్యోనుగ్యోలుదారు త్యో బ్యోరాలు సులువమతాయ్యో. వ్యయవస్యథను మర్యోంత ఏగుమతులకు సులభతరం చ్యోయడోనోక్యో, ఆట్యోమ్యోట్యోక్ క్యూష్యన్-ల్యోస్యోట్యోంగ్య ను న్యోల్యోవ్యోయ్యాలన్యో న్యోర్యోణయ్యోంచడమ్యోనద్యో. అధ్యోక్త డ్యోలర్యో బ్యోయ్యోంక్ య్యోక్క న్యోర్యోద్యోష్యోట క్యోసు సోఫోరసుల ఆధోరంగో భోరత్యోయ ర్యోజర్యోమ బ్యోయ్యోంకు క్యూష్యన్-ల్యోస్యోట్యోంగ్య చ్యోయడం ను మోత్యోరం యదోవ్యోధ్యోగో క్యోనసోగ్యోస్యోతుంద్యో.

(iii) న్యోయంత్యోరణ చర్యయలు

24. ప్యరస్యోతుత తరుణంల్యో, ఆర్యోధ్యోక మనరుద్యోధరణ మోగ్యోగ దశ నుండ్యో ముందుకుప్యోవడోనోక్యో ఫ్యోనోనోష్యోయల్యో స్యోక్టారు ముఖ్య భూమ్యోక వహ్యోస్యోతుంద్యో. ఈ సందర్యోభంను ద్యోష్యోట్యోల్యో మంచుక్యోనో ఆర్యోబ్యోఐ క్యోనోనో ప్యరత్యోయ్యోక చర్యయలను ప్యరకట్యోస్యోతునోనద్యో, వ్యోట్యో మూలంగో కుంటుపడ్యోన ఉత్యోపత్యోత్యో రంగాలు తగు పరపత్యో స్యోలభ్యోయంత్యో ఆర్యోధ్యోకవ్యోయవస్యథ వ్యోక గోటన పడుతుంద్యో.

(a) న్యోయంత్యోర్యోత ర్యోట్యోల్యో వ్యోర్యోట్యో ఫ్యోల్యోయ్యో - ర్యోస్యోక్ వ్యోయ్యోట్యో ల్యోమ్యోట్యో ర్యోవ్యోజన్యో

25. ప్యరస్యోతుత ఆర్యోబ్యోఐ న్యోబంధనల ప్యరకారం, ఏక్స్యోప్యోజర్యోలు వ్యలువ పరంగో, గర్యోష్యోట య్యోగ్యోరగ్యోట్యోడ్యో ర్యోట్యోల్యో ఏక్స్యోప్యోజర్యో ఒక్క్యో క్యోంటర్యోపార్యోట్యోక్ య్యోబ్యోసల్యోయ్యోట్యో త్యోరొష్యోల్యోడ్యో ల్యోమ్యోట్యో ₹ 5

కోట్లకు మించరాదని సూచించబడింది. వ్యయకతులు మరియు చిన్న వ్యాపారాలు (అంటే ₹ 50 కోట్ల వరకు టర్నోవర్తో), మరియు బాసోల్ మార్గదర్శకాలకు అనుగుణంగా ఈ వాగ్దానానికి ఋణ వ్యయాన్ని తగ్గించడానికి, ఈ పరిమితిని అన్ని తాజా మరియు ఇంకా ముందు క్వాలిఫైయింగ్ ఎక్స్‌పాజర్లకు సంబంధించి ₹ 7.5 కోట్లకు పంచాలని నిర్ణయించారు. ఈ చర్య చిన్న వ్యాపార వాగ్దానానికి అవసరమైన రుణ సౌలభ్యం ను పొందుతుందని ఆశిస్తున్నారు.

(b) వ్యయకత గృహ రుణాలు - రిస్క్ వాయిటర్ల హాతుబద్ధీకరణ

26. బ్యాంకుల వ్యయకత గృహ రుణాల పై నిబంధనల ప్రకారం లోన్ సౌజును బట్టి మరియు లోన్ టు వాల్యూ రేషియో (ఎల్‌టివీ) ఆధారంగా వాగ్దానీతుల రిస్క్ వాయిటర్ల వర్తనీ. ఉపాధి కల్పనలను మరియు ఇతర పరిశ్రమలతో ఉన్న పరస్పర లింకులను దృష్టిలో ఉంచుకొని, ఆర్థిక రికవరీలో రియల్ ఎస్టేట్ రంగం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి మరియు దాని సజామ కోసం, మార్చి 31, 2022 వరకు మంజూరు చేయబడగల గృహ రుణాల రిస్క్ వాయిటర్ల అన్నింటినీ ఎల్‌టివీ నిష్పత్తులతో మాత్రమే అనుసంధానించడం ద్వారా హాతుబద్ధీకరణను నిర్ణయించారు. ఈ చర్య వల్ల రియల్ ఎస్టేట్ రంగానికి మరియు బ్యాంకు రుణాలు ఇవ్వడానికి దోహదపడుతుందని భావిస్తున్నారు.

(iv) ఆర్థిక సంఘటన

కో-ఒరిజినేషన్ మోడల్ - సమీక్ష

27. కౌన్సిల్ షరతులకు లోబడి ప్రాధాన్యత రంగానికి బ్యాంకులు మరియు బ్యాంకింగ్‌తో ఆర్థిక సంస్థల (ఎన్‌బిఎఫ్‌సీ) ద్వారా కో-ఒరిజినేషన్ రుణాలు ఇవ్వడానికి రిజర్వ్ బ్యాంకు 2018 లో ఒక చట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. స్ట్రక్చర్-హోల్డర్స్ నుండి వచ్చిన ఫీడ్-బ్యాక్ ఆధారంగా, బ్యాంకులు మరియు

బ్యాంకింగ్ తర ఆర్థిక సంస్థల (ఎన్బిఎఫ్సీ) మధ్య సానుకూల తారతమ్యాలను దృష్టిలో యంచుకొని ఆర్థిక వ్యవస్థ లో అసలు సేవ పొందని మరియు సేవసంపన్న రంగాలకు రుణ సౌకర్యాలు మారుగుపరచడం కోసం, అన్వీ ఎన్బిఎఫ్సీలకు (హాచిఎఫ్సీలతో సహా), అన్వీ ప్రాధాన్యత రంగ రుణాలను ఈ "కో-లెండింగ్ మోడల్" పథకానికి అర్హులుగా చేసి పథకాన్వీ విస్తారించాలని నిర్ణయించబడింది.

(v) చౌకలీంపులు మరియు పరిష్కార వ్యవస్థలు

(a) రియల్ టైమ్ గ్రాస్ సెటిల్మెంట్ సస్టెం (RTGS) యొక్క నిరంతర లభ్యత

28. నేషనల్ ఎలక్ట్రానిక్ ఫండస్ ట్రాన్సాక్షన్ ఫర్ (NEFT) వ్యవస్థను, 24x7x365 ప్రాతిపదికన డిసెంబర్ 2019 లో అందుబాటులోకి తీసుకు రావడం జరిగింది మరియు అప్పటి నుండి ఈ వ్యవస్థ సజామగా పనిచేస్తోంది. భారతీయ ఆర్థిక మార్కెట్ల అంతర్జాతీయకరణ లక్ష్యంగా కొనసాగుతున్న ప్రయత్నాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి, అంతర్జాతీయ ఆర్థిక కేంద్రాలను అభివృద్ధి చేయడంలో దేశ ప్రయత్నాలను సులభతరం చేయడానికి మరియు దేశీయ కార్పొరేట్లకు మరియు సంస్థలకు విస్తృత చౌకలీంపు సౌలభ్యాలను అందించడానికి, డిసెంబర్ 2020 నుండి అన్వీదినాలలోని నిరంతరం RTGS వ్యవస్థను అందుబాటులో ఉంచాలని నిర్ణయించారు. దీనితో, 24x7x365 పూర్వ వేలయా RTGS వ్యవస్థతో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న అతి కొద్ది దేశాలలో భారతదేశం కూడా ఒకటవుతుంది. దీనివల్ల సులభతర వాణిజ్యం సులువువుతుంది.

(b) చౌకలీంపు వ్యవస్థ ఆపరేటర్లకు (PSOs) జారీ చేసిన సెటిల్మెంట్ ఆఫ్ ఆథర్జిషన్ (CoA) కు శాశ్వత చౌకలుబాటు సౌకర్యం

29. పరస్పరతులం “చాలా లింపు మరయు పరిష్కార వ్యవస్థ చట్రం, 2007” క్రింద భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకు ప్రొమోటర్ సొసైటీ ఆపరేటర్లకు ఆన్-టూప్ ఆధర్మజీషన్ సౌకర్యం కోసం కొద్దో కాలం అంటే ఐదేళ్ల వరకు కల్పననున్నది. లైసెన్స్ సంగ్ మరయు వ్యూహార అనాశ్చితో నో తొలగించే ఉద్దేశ్యం తో అన్వేషణకు (కొత్త దరఖాస్తుదారులు మరయు పరస్పరతుల పరిష్కారం) కొన్నో ప్రతులతో శాశ్వత పరారాతివదికన ఆధర్మజీషన్ మంజూరు చేయాలనో నిర్ణయించారు. దీనివల్ల కంప్లయన్స్ ఖర్చులు కొంత తగ్గుతాయి; సులభతర పాటటుబడులు , ఎక్కవగా ఉపాధి, కొత్త టూప్ మరయు కొత్త టూప్ నాలజీ సుగమం అమతుంది.

ముగింపు

30. COVID-19 మా ఓర్పును పరీక్షించింది మరయు మా వనరులను హరించి, తీవ్రంగా వాస్తవం చేసింది. మా కష్టాలు ఇంకా ముగియలేదు మరయు అటువయాధుల మనరుద్ధరణ పరమాదకరంగానే ఉంది. అయినప్పటికీ, మనం ఆత్మవశవాసం మరయు సడలనో ధైర్యంతో పరయాణం చేయకుండానే రోడ్డుపై, చాలా దూరం వచ్చాము. రాబోయే రోజుల్లో COVID-19 వాస్తవం బలీయమైన సహాశ్చు ఏవైనాసరే మనం మరొంత సహనం మరయు లోతైన మనో నిగ్రహం తో వాటిని అధిగమించాలి. వాజయం సాధించే వరకు మనం సాధ్యం ఉండాలనో సంకల్పనతో, మహామూర్తి అణచివేయడానికో అవసరమైన శక్తులను సమీకరిస్తామనో నాకు నమ్మకం ఉంది.

నేను మహాత్మా గాంధీ మాటలని ఇక్కడ ఉటంకిస్తున్నాను
 "... నేను, దీనిని చేయగలననే ఆత్మవశవాసం తో ఉంటే గనుక, దానిని చేయడానికై ఖచ్చితంగా తగిన శక్తి సామర్థ్యాలను పొందగలుగుతాను....”¹ ,

ఎన్ఎస్ అడ్డంకులు ఎదుర్కొన్నా, మనం తప్పకుండా పోరయిపోతున్నామని
మరి మనరుద్ధరణ సాధించుదాం.

ధన్యవాదాలు. కష్టమంగా ఉండండి మరియు సవస్థిత
ఉండండి. నమస్కారం.

1. ది కలెక్టర్ టెడర్ వర్క్స్ ఆఫ్ మహాత్మా గాంధీ
(ఎలెక్ట్రానిక్ బుక్), న్యూ ఢిల్లీ, పబ్లికేషన్స్ డివిజన్,
భారత పోరభుత్వం, 1999, పేజీ 79.

Annex: High Frequency Indicators - as on October 8, 2020									
February 2020 = 100 unless specified otherwise									
Sr. No.	Indicators	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep
1	Agriculture / Rural demand								
	Domestic Sales of tractors*	100	41	15	76	89	101	137	
	Two wheelers Sales*	100	69	0	20	72	94	104	
	Three wheelers Sales*	100	64	0	7	29	33	30	
	Agriculture Export*	100	78	63	88	95	109	100	
	Fertiliser Sales*	100	80	135	105	93	107	96	
	Agriculture Credit (Outstanding)	100	100	100	99	100	101	101	
	MGNREGA work demand (households)	100	93	60	168	201	144	109	109
2	Industrial Production								
	Index of Industrial Production*	100	79	42	65	82	88		
	IIP: Manufacturing*	100	77	33	61	82	88		
	IIP: Capital Goods*	100	68	9	40	69	83		
	IIP: Infrastructure & Construction Goods*	100	75	15	60	78	87		
	IIP: Consumer Durables Goods*	100	66	5	33	67	80		
	IIP: Consumer Non-Durables Goods*	100	78	53	91	114	109		
	Eight Core Industries (ECI) Index*	100	88	60	76	83	88	85	
	ECI: Steel*	100	78	18	63	75	92	90	
	ECI: Cement*	100	73	14	71	83	81	74	
	Electricity Demand*	100	95	82	99	101	108	105	108
	Production of Automobiles								
	Passenger Vehicles*	100	67	0	11	43	72	84	
	Two wheelers*	100	77	0	17	59	87	105	
	Three wheelers*	100	69	0	37	43	39	58	
	Production of tractors*	100	52	0	37	104	92	98	
3	Construction								
	Steel Consumption*	100	82	20	58	79	105	94	101
	Cement production*	100	73	16	71	82	80	74	
4	Transport								
	Automobiles sales*	100	65	0	19	67	88	98	
	Passenger vehicles sales*	100	53	0	14	47	74	86	
	Domestic air passenger traffic*	100	66	0	3	18	18	29	
	Domestic air cargo*	100	66	7	17	49	58	63	
	International air cargo*	100	70	24	42	61	71	72	
	Freight traffic net tonne kilometre*	100	81	60	70	84	87	91	102
	Port Cargo*	100	92	78	73	84	86	88	94
	Toll Collection: Volume	100	77	9	50	74	79	88	100
	Petroleum consumption*	100	81	50	77	86	86	79	
5	Domestic trade								
	GST E-way bill	100	71	15	45	76	85	86	100
	GST revenue	100	93	31	59	86	83	82	91

Sr. No.	Indicators	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep
6	External Trade								
	Merchandise Exports	100	77	37	69	79	85	82	
	Merchandise Imports	100	83	46	59	56	76	79	
	Non-Oil Non-Gold Imports	100	82	50	75	63	81	78	
	Services Exports	100	102	93	95	96	96		
	Services Imports	100	100	84	90	90	91		
7	Payment and Settlements Indicators (Volume)								
	RTGS	100	89	41	68	90	94	88	
8	Monetary, Banking and financial aggregates								
	Credit outstanding	100	103	102	101	102	102	101	102
	Bank Deposits	100	102	103	105	104	106	106	107
	Life insurance first year premium	100	137	36	74	156	124	146	137
	Non-life insurance premium	100	113	0	0	100	122	126	
	M3	100	102	103	105	105	107	107	108
	Reserve Money	100	102	102	105	107	107	107	108
	CP: Monthly Outstanding	100	86	104	106	98	94	93	105
	CD: Monthly Outstanding	100	93	97	86	65	56	49	
	FPI Net (US\$ million)	1271	-15924	-1961	-973	3441	451	6662	-157
	MF Investment - Equity (INR crore)	9863	30131	-7966	6523	-502	-9195	-8400	-3982
	MF Investment - Debt (INR crore)	18026	-16190	-9795	10699	41365	31898	24494	16009
	Corporate Bond Issuance (INR crores)	80555	75734	54741	84871	70536	48122	58419	
9	PMI								
	PMI: Manufacturing (>50 indicates growth over previous month)	54.5	51.8	27.4	30.8	47.2	46.0	52.0	56.8
	PMI: Services (>50 indicates growth over previous month)	57.5	49.3	5.4	12.6	33.7	34.2	41.8	49.8
	PMI: Composite (>50 indicates growth since previous month)	57.6	50.6	7.2	14.8	37.8	37.2	46.0	54.6
10	Employment								
	CMIE Unemployment rate (%)	7.8	8.8	23.5	21.7	10.2	7.4	8.4	6.7
* indicates seasonally adjusted data.									
Sources: CMIE, CEIC, NSO, MOSPI, RBI, SEBI, FIMMDA									

← Below pre-Covid level			Normalisation / recovery of activity →		